

Jaarverslag Boerderijstichting Fryslân 2021

Dit jaarverslag over het jaar 2021 wordt -evenals in jubileumjaar 2020- in hevige mate getekend door de Covid-19 pandemie en haar gevolgen voor de voorgenomen activiteiten. Een 2-tal uitgestelde jubileumprojecten konden nu gelukkig wel doorgang vinden, evenals een thema-avond; maar het normale jaarpatroon zat er gewoon niet in. Wel doorgang vonden de voorbereidingen voor nieuwe zeer interessante projecten, die in de komende jaren met onze donateurs en het bredere publiek zullen worden gedeeld.

Gelukkig zijn er vanuit het bestuur geen persoonlijke corona-effecten gebleken; en dat geldt -voor zover wij dat kunnen zien en ervaren- ook voor de donateurs.

De activiteiten en project op een rij:

1. De jaarlijkse “papieren” nieuwsbrief werd in juni gepubliceerd en rondgezonden. De content was deze keer divers en betrof de meerdere geplande en lopende projecten en activiteiten, waaronder beschrijvingen van enkele door bestuursleden bezochte boerderijen. Deze nieuwsbrief wordt verspreid onder de ruim 220 bestaande en nieuwe donateurs, een 40-tal gerelateerde organisaties en alle gemeentebesturen in Fryslân. Er is nog een restant, want allerlei fysieke bijeenkomsten, waarop deze nieuwsbrieven ook beschikbaar worden gesteld, gingen dus niet door
2. De 4 digitale nieuwsbrieven gaan in 2021 naar een steeds groter e-mailadressenbestand. De content betreft veelal nieuws en aankondigingen. De actie om donateurs ook hun email-adres aan BSF ter beschikking te stellen had goed resultaat; ongeveer 170 donateurs stelden hun email reeds ter beschikking; dat scheelt enorm in porti-kosten
3. De thema-avond op 4 november over markante interieurs zou worden verzorgd door professor Johan de Haan maar hij raakte ziek. Gelukkig kon de lezing toch doorgaan dankzij de bereidheid van Ap Timmermans, voorzitter van de stichting Historische interieurs in Fryslân. De avond werd door ongeveer 65 donateurs en belangstellenden bezocht
4. De tot 2020 gebruikelijke jaarlijkse excursies in mei en juni vonden ook dit jaar helaas weer geen doorgang
5. Het in 2020 ingetrokken jubileumproject “Mooiste moderne boerderij in Fryslân” werd dit jaar wel succesvol en één van de hoogtepunten. Enkele bestuursleden waren bereid om uitvoerige rondritten te doen en bij de in aanmerking komende aansprekende moderne boerderijen een folder in de bus te doen of om zelfs een praatje te maken. Dat doorbrak de door ons veronderstelde bescheidenheid bij de eigenaren of pachters om zichzelf met hun boerderij aan te prijzen. Mede ondersteund door een herhaalde oproep van de voorzitter op Omrôp Fryslân leidde dat tot 31 inzendingen. De uit 4 vakgebieden (stedenbouw, architectuur, landbouw en landschap) samengestelde zeer deskundige jury koos er 16 uit en bezocht deze. Met een weging van de diverse scores kwam de winnaar, een boerderij in Oldeberkoop, uit 5 genomineerden boven drijven. Op 15 oktober reikte gedeputeerde Poepjes de prijs uit. Deze bestond uit een plaquette en een geldprijs. De uitreiking in het Fries Landbouwmuseum werd druk bezocht. Een mooi resultaat voor een verlaat jubileumproject. Wel wat teleurstellend was het gebrek aan belangstelling van de media

6. Het project, samen met het Fries Landbouwmuseum, om schoolkinderen deel te laten nemen aan een bijzonder en educatief project met als thema de boerderijen in hun dorp of directe omgeving is dan wel niet doorgegaan, maar heeft wel meer concrete vorm gekregen. Het FLM neemt de trekkende rol. Uitvoering in 2022, als de omstandigheden op de scholen ons daartoe de kans geven
7. Het boek “Cultureel erfgoed op it Fryske Boerehiem”, geschreven door onze bestuursleden Rudolf Wielinga (foto’s en beschrijvingen bijgebouwen) en Wiebe Hoekstra (teksten) en uitgegeven bij uitgeverij Louise, bleef aantrekkelijk bij het publiek. De 2^e druk van 500 exemplaren was beschikbaar voor verkoop in 2021. Uitgeverij Louise heeft haar 200 bijna geheel verkocht. Onze stichting kreeg er 300 bij en heeft eind december 2021 nog 170 boeken. Die komen nog mooi van pas; het boek is tijdloos
8. Een tweede hoogtepunt was de publicatie van het boek “Amerikaanse boerderijen in Fryslân” op 25 oktober. De auteurs, ook onze bestuursleden, Hans de Haan en Jacob van der Vaart deden jarenlang onderzoek en stelden dit aantrekkelijke boek samen. Uitgeverij Noordboek produceerde en de Commissaris van de Koning, de heer Arno Brok, ontving het eerste exemplaar. De uitreiking in het Fries Landbouwmuseum werd door ongeveer 70 belangstellenden bijgewoond. Voor dit boek is een deel van de geworven giften vanuit fondsen gebruikt. Onze stichting kan een beperkt aantal exemplaren tijdens bijeenkomsten en via onze website verkopen. Vanzelfsprekend hebben de betrokken bewoners van de ruim 20 boerderijen en diverse andere medewerkers een exemplaar als aandenken gekregen.
N.B. Voor de door onze stichting gepubliceerde boeken geldt, dat het niet gaat om de verkoopopbrengst; dergelijke projecten zijn niet kostendekkend te maken, zelfs niet met de verkregen subsidies. Het primaire doel is om kennis te delen en vast te leggen, voor donateurs en zeer zeker ook voor het bredere publiek in Fryslân en daarbuiten
9. Complementair aan 8 was er de tentoonstelling over verschillende typen en verschijningen van de Amerikaanse boerderijen, in het Fries Landbouwmuseum. Vanzelfsprekend een nauwe samenwerking tussen BSF en FLM
10. Eind dit jaar verscheen ook het bijzondere boek “Houtstromen” van onze donateur Paul Borghaerts. Vanuit zijn deskundigheid op het gebied van de dendrochronologie (boom-tijd-kunde) beschrijft hij herkomst en datering van met name in de boerderijbouw gebruikt gebinthout etc. Daarnaast besteed hij aandacht aan bouwtechniek en bouwfasen
11. De voorbereidingen voor het boek “Gelede boerderijen in Fryslân” door eveneens de auteurs De Haan en Van der Vaart, zijn in de tijd opgeschoven. Publicatie waarschijnlijk in 2023
12. Op initiatief van de Boerderijstichting Noord-Holland is in 2020 een meerjarig project opgezet om boerderijen met een markante functie te behouden en meer of beter geschikt te maken voor publieksbezoeken. Deze boerderijen liggen in het Waddengebied van de 3 Noordelijke provincies. Het Waddenfonds en de 3 provincies steunen dit project met enkele honderdduizenden €’s. In “ons” Waddengebied zijn 3 boerderijen geselecteerd. Dit project is verder ontwikkeld en loopt nog de komende 3 jaren; mogelijk komen ook andere boerderijen nog in aanmerking. Op 24 november is er een eerste bijeenkomst in het Fries Landbouw Museum geweest waarbij de meeste deelnemers zich hebben voorgesteld. Begin 2022 ontvangt iedereen de uitvoeringsplanning.
13. Bestuurslid Wiebe Hoekstra heeft samen met bestuurslid Evert Kramer het initiatief genomen om met medewerking van het Fries Landbouwmuseum en andere partners een tentoonstelling te organiseren met schilderijen over het 16^e en 17^e landbouwleven. Dat is

een omvangrijk project, waarbij er ook werken vanuit het buitenland naar het FLM zullen moeten worden gehaald. Het streven is 2024

14. Op initiatief van de provincie en -opvallend genoeg- tegelijkertijd van het bestuur van de BSF wordt een programma gestart om te komen tot een volledige inventarisatie van het agrarisch erfgoed in onze provincie. De basis ervoor is de nota "Takomst van de Fryske pleats". De projectdefinitie en de wijze van samenwerking is in 2021 flink wat concreter geworden
15. Voor de diverse jubileumactiviteiten (prijsvraag en 2 boeken) zijn meerdere fondsen verzocht om er een financieel aandeel in te leveren. In totaal is er ongeveer €10.000 toegezegd en ontvangen. Het oorspronkelijke doel was €12.000 en derhalve is het doel behoorlijk goed gerealiseerd. Het uitgangspunt was steeds een 50/50-verhouding (co-financiering), waarbij BSF dus ook €12.000 beschikbaar stelde uit eigen middelen. Grofweg heeft het zo ook uitpakkt; een mooi financieel resultaat. BSF is de gulle geldgevers, *Boelstra Olivier stichting*, *P. W. Janssen's Friese Stichting*, *Van Heloma stichting*, *Old Burger Weeshuis Leeuwarden*, *Old Burger Weeshuis Sneek* en *Ottema Kingma stichting* zeer erkentelijk voor het participeren. Zij kregen, naast vermelding in het colofon, presentexemplaren van de boeken
16. Het werk van de BSF wordt jaarlijks ondersteund door zowel de provincie Fryslân (Steunpunt Monumentenzorg met een bedrag van €6.250 in 2021) als de gemeente Súdwest Fryslân met een jaarlijks bedrag van €250). Bekendheid met en voortbestaan van het agrarisch cultureel erfgoed is ook hun doelstelling. De samenwerking met de andere monumentenorganisaties onder coördinatie van het Steunpunt verloopt goed; en dit afgelopen jaar ook met digitaal vergaderen
17. BSF is aangesloten bij AEN, Agrarisch Erfgoed Nederland. Deze koepel is voor ons belangrijk; samenwerkingsverhoudingen zijn blijvend goed
18. Er is een bloeiende samenwerking met het Fries Landbouwmuseum; er zijn gezamenlijke projecten en activiteiten en het is voor BSF ook een soort "huis" voor vergaderingen en bijeenkomsten. Met de bond Heemschut wordt in overleg met Paul Borghaerts getracht het oudst gedateerde bintwerk(1596) in een boerderij te Reahûs veilig te stellen. Helaas heeft de eigenaar afgezien om een monumentale status aan te vragen als begin van een mogelijk subsidietraject
19. In 2021 is BSF een 2-tal keren in Omrôp Fryslân geïnterviewd; verder krantenartikelen in de provinciale en regionale bladen
20. De BSF adviseert op verzoek van donateurs en derden op vragen met betrekking tot bouwgeschiedenis, bouwplannen en/of onderhoud; ongeveer 10 x per jaar
21. Het aantal donateurs stijgt de laatste jaren -en dus ook in 2021- met een gemiddelde van 5 tot 7 elk jaar. Het aantal is nu 221.

Ondanks grote beperkingen en een als gevolg daarvan niet geheel gerealiseerde voornemens kan het bestuur van de BSF toch terugzien op een behoorlijk succesvol 2021. Er zijn aantoonbare resultaten en er is een gevulde portefeuille met ter zake doende ambitie bij de bestuursleden.

Januari 2022, samengesteld door Gerrit B. Fokkema en vastgesteld in de BSF-bestuursvergadering op 18 januari 2022

Piet Vellinga,
voorzitter